

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180—
 Pe un jumătate an.....Lei 90—
 Pe 3 luni.....Lei 40—
 Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
 In strelnătate dublu.

**ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19**

REDAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69
ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

Să nu uitate Budapesta.

Cel mai sfânt drept și datorie a unui popor e apărarea marilor sale interese.

Nenumărate-i sunt căile, interminabile-i sunt posibilitățile și fără sfârșit forțele ce-i stau la dispoziție, totul e în funcție numai de exploatarea acestor nesecate comori.

Generației tranșelor, generația marilor răfuei cu răsunset secular al faptelor lor, i s'a dat bucuria recoltei marilor fertife.

Cel puțin generației române așa i s'a întâmplat, căci jertfa lor a purtat și girul divin al Atotputernicului. I s'a dat acestei generații și bucuria izbândeii căci forțele de care au dispus, printr'o coordonare cuminte și norocoasă au fost exploatate la maximum, iar spiritul de jertfă și înaltele sentimente patriotice au fost convertite de Providență într'o recompensă sufletească, semănătoare căreia nu există nici o altă răsplată, au fost convertite în o țară mărită, cuprinzând aproape totalitatea tuturor acelor, cari au același sânge, aceleași sentimente și aceleași nizuințe, au fost transformate în Țara Românească.

Epoca de mari sforțări patriotice, prin forța întâmplărilor a fost urmată însă de o epocă ce caracterizează și e inevitabilă după orice învingere strălucită, a fost urmată de epoca armistițiului armelor și forțelor. Siguranța învingerei poporului românesc, și marea mulțumire sufletească ce s'a filtrat din această glorioasă izbândă a demobilizat multe energii existente, a calmat multe suflete în plină flacăra a iubirii de neam și Țară.

Dar nu s'a petrecut același lucru și la cei cu interese opuse cu interesele noastre. Nu s'a întâmplat același lucru și în tabăra celor învinși. Acolo — din contră — totul s'a petrecut opus celor ce s'a petrecut în statele învingătoare. — Acolo furia învinșilor, a pătruns și cel mai pasiv suflet, a cucerit și cel mai indiferent creier, a oșelit și cel mai slab braț, a făcut să lucească și cea mai rugi-

noasă sabie, a făcut armă modernă și din pușca de soc.

A trecut un deceniu până s'au verificat roadele celor două atitudini postbelice, una a celor învinși și alta a învingătorilor.

Cine ar putea afirma cu conștiința liniștită că actualmintre, raporturile de forțe din cele două tabere sunt cantitativ egale cu cele din anii încheerii războiului?

Dar dacă o asemenea disproporție în dauna noastră s'ar verifica ea, nu ar fi incorrigibilă.

Totul depinde de felul cum se face uz de energiile naționale disponibile.

Dacă până ieri marea majoritate a poporului român, împinsă la o opoziție neexplicabilă timp de zece ani, a fost preocupată în bună parte de grija politice interne, azi aceste forțe după ce ele au învins prin alcătuirea cabinetului Maniu, s'au eliberat.

Aceste masse azi sunt disponibile, și ele trebuiesc îndreptate

spre granițe. Deocamdată fără puști și fără tunuri, deocamdată numai cu aceia înfuleșire și sinceră iubire de țară care i-a făcut să îndure timp de zece ani orice greutăți ori ce suferințe. Aceasta massă care azi știe că în treburile interne se lucrează cinstit și cu sinceră tragere de inimă, această massă azi nu are și nici nu trebuie să aibă grija Bucureștiului, ea, trebuie să aibă azi ca principală preocupare, statele învinse și în primul rând Budapesta, cea încărcată de arsenalul formidabil al tuturor suflurilor venale.

Apărarea fruntarilor noastre naționale e un drept elementar al nostru.

Măreția faptelor românești stau deschise în istorie pentru încurajarea celor nedumeriți, iar dovada strălucită a sufletului românesc vecinic gata de jertfă e: România mare, de azi, Să nu uitate Budapesta!

Dr. A. T. Mureșan

Armata și „Chemarea“.

Statele militare și-au trăit viața lor și nu mai pot fi idealul nici unui popor civilizat.

Preocuparea țărilor învinse sau victorioase îmbrățișează azi refacerea economică. Dar...

Pentru dezvoltarea pașnică și atingerea programului de refacere, pentru asigurarea liniștii în interior și apărarea granițelor unei țări cea mai bună cheazășie este o armată puternică, bine instruită, disciplinată, cu moralul ridicat, o armată înzestrată cu utilajul necesar războiului modern. În timp de pace se organizează războiul iar în războiu se făurește pacea. Nu sunt acestea adevăruri noi, așa a fost de când există lumea.

Unii afirmă că războiul a devenit o utopie; noi credem că pacea eternă va rămâne o dorință fierbinte, un vis al pacifiștilor, nu pentru că nu ne-am putea ridica până la înălțimea idealului de înfrățire a popoarelor, ci pentru că atâtă vreme cât la baza statelor civilizate va sta naționalismul intransigent, o contopire a divergențelor de

aspirațiuni naționale pare cu desăvârșire iluzorie, ca să nu mai vorbim de antagonismul intereselor economice.

Vedem că aparatul formidabil pus în serviciul păcii eterne se dovedește a fi șubred, enorm de costisitor și incapabil de a soluționa nici cel mai mic incident între state. În ultima instanță însăși Liga Națiunilor este nevoită să recurgă la argumentul convingător al zăngănitului de sabie. Cuvântul celui mai tare a avut în toate timpurile crezare și greutate hotărâtoare.

Toate conferințele și planurile de dezarmare s'au prăbușit în neant, s'au dovedit încercări impotente, farse diplomatice pentru pipăirea pulsului războinic al participanților sau adevărate utopii, în dosul cărora înarmarea își urmează nestingherită drumul ei trasat de puternicii zilei. Chiar dezarmarea statelor învinse este o măsură iluzorie. Am fi naivi dacă am crede în eficacitatea acestor măsuri.

Fiecare zi ne aduce surprize în constelația vecinic schimbătoare a forțelor politice; în fiecare zi asistăm

la noi și noi manevre de regrupări; fiecare țară de ordine a prevăzut în bugetul ei sume respectabile pentru înarmări navale, organizarea și reorganizarea apărării naționale: cum am putea privi noi aceste înarmări cu brațele încrucișate? Oare nu sunt ele dovada cea mai eclatantă că numai apărarea națională organizată poate asigura dezvoltarea pașnică a țărilor? A nu recunoaște acest adevăr înseamnă a renunța la însăși ideea statului național!

Iată de ce suntem adepții păcii înarmate! Nu înțelegem, natural, ca înarmările să fie preocupările exclusive ale guvernanților, și ca organizarea apărării naționale să absorbe întreg bugetul țării, căci ar însemna să cădem în greșeala militarismului extremist, să ne reinvoarcem la statul militarist, nutrind planuri de expansiune și egemonie.

Dar că armata, cum o concepem noi, să fie capabilă de o acțiune militară eficace, ca ea să fie elementul de asigurarea ordinii interne, trebuie să fie dotată cu cele necesare trupului și sufletului, trebuie înzestrată cu utilaj modern și scoasă cu desăvârșire din arena luptelor politice.

Organizarea apărării naționale va trebui să se înfăptuiască după un program bine definit executat cu perseverență și mână în mână cu pregătirea mobilizării industriale.

Simbol al apărării naționale a fost și va rămâne ofițerul activ. Cariera de ofițer reclamă o educație stocică, caractere de bronz, minți luminate și suflete idealiste. Ofițerul renunță la o bună parte din drepturile și libertățile civice. Iată de ce cariera de ofițer este plină de abnegații și încoronată de aureola unui apostolat superb. Ofițerului îi revine educația patriotică a elementelor de războiu: a soldaților. Ofițerul are o poziție socială distinsă căreia trebuie să facă față fără doar și poate.

Ca să-și îndeplinească integral și nestânjenit de micile și marile griji ale vieții, frumoasa misiune, să-l dispensăm de aceste griji prin aranjarea în consecință a situației lui materiale; să-l scoatem necondiționat din jocul politic, să-l crutăm de umilințele intervenționismului și să-i ridicăm prestigiul cu orice ocazie.

O armată care nu corespunde cerințelor de mai sus și care se bazează pe o disciplină fictivă, înseamnă dezastrul organizat al națiunii.

I. Gruia.

Organizarea muncii agricole.

Organizarea democratică.

În materie de economie politică este rațional, ca fiecare să-și apere mai întâi interesele lui proprii, armonizarea intereselor generale căzând în sarcina statului. Or în faza actuală a organizării sociale, statul se consideră ca o entitate economică aparte, cu interese proprii, de multe ori opuse cetățenilor.

Astfel în chestiune de producție agricolă și nu numai la noi, dar peste tot, statul pare a avea o singură preocupare: sporirea producției, adică obținerea unui cât mai mare randament. Și atunci, când acest scop nu este atins, când nu prisosesc țării câteva sute de mii de vagoane de cereale, se consideră de greșită toată forma de producție, evocând era fericită a latifundiilor mari contra stărilor de azi, create prin reforma agrară.

Particularul, și în cazul de față gospodăriile agricole, urmăresc un scop cu muț mai real: rentabilitatea, adică: din producție să-și scoată toate cheltuielile de producție și de întreținerea familiei săle, și în plus să-și mai prisosească ceva, chit, că acest ceva va ajunge, sau nu la export.

Statul este constrâns a face tot posibilul pentru mărirea randamentului agricol, pentru a asigura hrana întregii populații și pentru a-și îmbunătăți după posibilitate balanța comercială și cota veniturilor bugetare, cari după sistemul actual de impunere, se percep după cantitate: la schimb, la transport, export, etc.

Particularul este avizat la rentă, căci în caz contrar va fi silit a consuma din capital, ruinându-se.

Deosebirea constă în faptul, că până când statul are posibilitatea de a-și apăra interesele — într-o măsură oarecare — particularul, adică gospodăriile agricole stau pasive în fața întâmplărilor. Factorii, carii îi condiționează rentabilitatea exploatarei, sunt atât de multipli și complicați, încât îi este imposibil, de a-și stăpâni; pentru el totul este un joc al hazardului, în fața căreia trebuie, să se resemneze: „Ce va da Dumnezeu“.

Atât timp, deci până când dintre acești doi factori ai organizării producției agricole numai Statul acționează, acesta va urmări un singur scop: mărirea producției, dupăcum ne-o dovedește îndeajuns realitatea. Dar randamentul este așazicând numai forma, exteriorizarea producției, fondul este rentă. Calculul rentei însă, precum și observarea tuturor împrejurărilor, elementelor procesului de producție, de care depinde aceasta, îi incumbă agricultorului. El va trebui, să-și spună păsurile, ce are, ce n'are, ce-i lipsește? Cunoscându-și neajunsurile, interesele proprii, va trebui, să și-le apere el însuși. Din aceasta luptă apoi: a Statului pentru apărarea și promovarea intereselor generale, și a gospodărilor pentru îmbunătățirea situației lor profesionale, s'ar ajunge la singura cale adevărată, pe care va trebui, să meargă agricultură țării: calea mijlocie.

Inițiativa Statului.

În acest scop agricultorii ar trebui, să se grupeze într'un singur corp profesional, într'o asociație a agricultorilor, menirea căreia ar fi apărarea și servirea intereselor membrilor. Formând o asociație, și-ar putea cunoaște mai bine neajunsurile, și ar afla mai ușor și modalitățile, de a le înlătura.

Agricultorii noștri însă nu dispun de cultură profesională și generală suficientă pentru a recunoaște necesitatea și importanța organizării lor în asociații profesionale, cu atât mai puțin de a se asocia în astfel de organizații din inițiativă proprie. Nu se poate însă spune, că nu dispun de aptitudinile necesare și suficiente pentru a putea fi organizați de alții. Aceasta datorită îi revine Statului, respectiv organelor sale: Ministrul de Agricultură și camerele de Agricultură.

Inceperea organizării agricultorilor în asociații profesionale ar trebui, să pornească dela Camerele de Agricultură. Dar numai la început. Mai târziu și

aceasta ar porni tot din inițiativa lor. Și anume: Camerele Agricole să-și numească câte un agent în fiecare comună dintre gospodării mai înstărite, mai inteligenți. Aceștia la rândul lor vor desemna câte 10—20 informatori (anchetatori), câte unul pentru câte un grup de 10—20 gospodării. Adecă: Câte 10—20 gospodării sub supravegherea unui informator-anchetator, aceștia sub ordinele și supravegherea agenților agricoli comunali, iar agenți formând legătura dintre gospodării și autoritatea publică, Camere de Agricultură.

Impărțirea rolurilor.

Rolul anchetatorilor ar fi, să țină seama de nevoile gospodăriilor de sub supravegherea lor, și ar însemna eventuale lipsuri, trebuințe, neajunsuri ale acestor gospodării, binețsele lucrând după indicațiile Camerelor, date prin intermediul agenților. Datele adunate și însemnările le-ar trimite Camerei.

Agenții agricoli ar aduna datele dela anchetatori, s'ar convinge de exactitatea lor și le-ar înainta Camerei pentru prelucrare. În cazuri excepționale, și numai după indicațiile Camerei, care repartizează munca, ar face unele observații de calcul, de rentabilitate, cum ar fi: Consumația animalelor, a personalului, muncile prestate de argați, de animalele de muncă etc. Ar observa mai ales fenomenele naturale și sociale, cum sunt: ploile, temperatura, grindina, diferite ravagii, epidemii etc., până când informatorii ar observa mai mult fenomenele de producție: cât s'a însemnat, cât s'a recoltat etc.

Camera și-ar întocmi un plan binechibzuit pentru culegerea tuturor datelor necesare pentru calculul de rentabilitate și aflarea măsurilor ce sunt a se lua pentru promovarea intereselor agricultorilor. Ar repartiza munca de observarea, constatarea și culegerea datelor asupra agenților și informatorilor în așa proporție, ca să nu îngreuneze pe niciunul, dar fiecare fenomen, să fie observat de cât mai mulți agenți și anchetatori, pentru a avea certitudinea exactității datelor (culese legea frecvenței, a cifrelor mari).

Prelucrând datele furnizate de agenți în conformitate cu indicațiile din planul general, ar constata de ex: cari sunt cheltuielile de producție ale diferitelor cerceale, dacă rentează, sau nu cultura lor, și care este cauza, sau cari sunt cheltuielile de întreținerea animalelor și ce produc etc.

În baza acestor constatări apoi s'ar putea lua măsurile dictate de situația reală a gospodărilor. Gospodăriile și-ar arăta necazurile, aparatul de stat le-ar satisface cerințele în limita posibilității și a intereselor generale. Aceasta ar fi democrația adevărată în politica agrară a României și nu cea impusă de o singură clasă socială, a cărei extremități de acelaș pericol național sunt oligarhia și comunismul.

În felul acesta s'a ajunge la ridicarea stării materiale și culturale a agricultorilor și totodată la gruparea lor într-o asociație profesională agricolă a lor proprie, susținută de ei și pentru ei.

A. Băndeanu.

Să mergem la Vălenii de Munte.

Universitatea Populară „Nicolae Iorga” din Vălenii-de-Munte își deschide cursurile de vară între 15 Iulie, și 15 August 1929, sub conducerea directă a D-lui Profesor Nicolae Iorga.

Inscrierile se fac la „Liga Culturală” „B-dul Schitu Măgureanu No. 1, București 1.

Costul căminului este 200 lei iar cantina 1500 lei pe tot timpul cursurilor.

Viața clujană.

Intrucât Clujul în actuala lui configurație națională, socială, economică și politică reprezintă mai mult decât un oraș-căre oraș de provincie, ne-am hotărât a ne însuși problemele lui, dedicând din când în când un „locșor” vieții clujene. Am luat aceasta hotărâre pentru-că în afară de împrejurarea că este capitala Ardealului, mai e — după București — și cel mai indicat centru pentru ca de aici să ia naștere cele mai frumoase acțiuni naționale și sociale.

Acest oraș, ce sălășluște mii și mii de intelectuali cu înalte pregătiri științifice, nu poate fi confundat cu un oricare oraș sau orașel de provincie.

Suntem tineri și animați pentru muncă desinteresată. Nu ne vom cruța dela nici o îndatorire ce ne dictează convingerea și conștiința.

Nu ne vom cruța, dar nici nu vom cruța.

Sinceri — pentru bine și adevăr.

Edificiile publice.

De data aceasta voi releva numai materia, numai masa amorfă, totalul care dă ceea ce numim de comun acord un edificiu.

Și am avantajat tema edificiilor publice în detrimentul edificiilor particulare, căci ele reprezintă ceva cu mult mai mult, decât să se poată eschiva dela controlul publicului, care este interesat acolo.

Edificiile publice din Cluj sunt cu mult sub nivelul utilității ce reprezintă. Oricine care în viață a trecut fie numai o singură dată granița țării, a putut observa că ce mare grijă pune străinătatea pentru acele edificii publice, cu care streinul vine'n contact, chiar vrând ne vrând. Așa stațiunile, astfel oficiile p. t. t. polițiile ș. a. m. Ori la noi la Cluj edificiile ce sălășlușesc aceste trei artere principale, sunt într'un hal de hal cum rar mai poți vedea.

Oficiul postal, cel mai degustător oficiu ca materie, unde timp de câțiva ani desigur că nu s'a cheltuit nici 5 Lei pentru var și tencuială. Stațiunea cfr. neîncăpătoare pentru traficul mare din Cluj, din cauza vecinicei aglomerări a publicului, nu-ți mulțumește de loc gustul estetic. Prea încântat nu poate fi nici un strein de ea.

Nu voi aminti natural, că n'ar fi de loc surprinzător și nemeritat de Cluj și clujeni, dacă liniile stației ar fi legate cu galerii suterane una cu alta înlăturând tablourile îngrozitoare ce și-se dă să vezi când sosește un tren pe linia a cincea și pasagerii, pentru a putea eși în oraș, sunt nevoiți a sări trepțile alor 3—4 garnituri de tren plătate pe liniile apropiate peronului. N'ar fi de loc nemeritat de capitala Ardealului să aibe o gară cu linii acoperite cu cupolă; nu i-ar șede de loc rău să avem cel puțin la Cluj și barem o singură stațiune europeană.

Cred că din a zecea parte a averii dlui Tancred Constantinescu s'ar fi putut și s'ar putea face totul.

Poliția din Cluj. Nu-ți trebuie mare trudă să o cunoști în întreaga și mizeră ei înfățișare, căci e cât o palmă de mică. Prefectura poliției din Cluj sălășluită într'un edificiu — adevărat central — dar cătuși de puțin cospunzător menirei sale, este cel mai tipic exemplu în a dovedi spiritul de perpetuizare a tuturor improvizărilor de acum zece ani, spirit păstrat atât de gelos, de liberali și averescani. Atunci când cărmuirile de până mai ieri au știut să improvizeze și la Cluj atâția și atâția îmbogății, cărmuirea n'a găsit nici necesară, nici omenească, nici demnă, nici posibilă edificarea unei prefecturi în această Capitală provincială.

Prefectura poliției cu sucursalele ei din oraș, așa zisele circumscripții, adevărate catacombe oficiale, trebuie să dispară — dacă ne respectăm și dacă fimem la titlul nostru de capitală a Ardealului. Împreună în aceste edificii

publice, trebuie să se poarte o specială grijă și altor edificii publice, nu tocmai în nota, vremii și cu poziția noastră geografică! Nici Primăria nu-i cecece ar putea și trebui să fie.

A fost vorba de ziduri!

a. t. m.

Ungaria și pacea.

Ungurii nu se astâmpără.

Nemulțumiți cu noul rost ce li-s'a creat prin tratatele de pace se tânguie mereu că nu mai pot îndura durerea ce li-s'a produs prin știrbirea Ungariei.

După ce principal au declarat pe lordul Rothemere de rege, acum se avântă în discursuri cari de cari mai ațătoare la adresa României și a pacifismului european întreg.

Gestul Ungurilor trebuie bine imprimat în minte. Noi nu suntem un popor de umiliți și răbdarea noastră prea mult încercată va ieși odată din pasivitate. Noi ne-am născut pe aceste plaiuri în cari sunt îngropați strămoșii noștri — începând cu 2000 ani înainte — pe când Ungurii sunt vagabonzii fără rost cari au venit cei din urmă din gloatele popoarelor barbare.

Noi avem deci un drept istoric aci în Ardeal. Acesta e pământul plămădit cu sângele vitejilor și presărat cu moaștele părinților. În Ardeal călcăm pe creere și moaște sfinte.

Deacea absurditățile maghiare precum și visurile lor sunt caraghioase.

Discursul contelui Bethlen care a palmuit însăși pacea Europei — deși ar fi un semn de îngrijorare — pe noi nu ne intimidează.

Avem la cărma țării un guvern al voinții poporului deacea suntem fericiți că interesele țării vor fi salvate cu demnitate și onoare.

Guvernul dlui Maniu știe să poruncească atunci când va trebui, încât ungurii să sară din țafâni la Budapesta.

Căci dacă țara va cere, vom fi gata cu toții să ne jertfim pe altarul patriei, salvând integritatea teritorială și moștenirea părinților.

Salus reipublicae suprema lex esto.

Ioșif Pogăcean.

S'a deschis

STRANDUL

(Baia de vară) DIN CLUJ.

În afară de cele două bazenuri pentru înotători și Someșul Mic, publicul mai are la dispoziție o serie întreagă de comodități. Astfel plaja, instrumentele de gimnastică, școala de înot, jocurile diverse, ping-pong, aproape 1000 cabine, două orchestre, restaurant de cl. I. barbier, fotograf, croitor etc., etc.

O norocoasă inovație a direcțiunii a fost și introducerea plicurilor de asigurare; contra unei sume minime se păstrează valorile de orice fel, pe timpul băii.

Se fac abonamente de cabină și intrare pe o stațiune întreagă.

a) cabină rezervată 1000 Lei —
b) la intrare . . . 800 „
Bilet normal de intrare 16 „
Funcționarii Statului plătesc numai 10 Lei.

Direcțiunea băii va interveni pentru prelungirea liniilor de autobuse până la Strand. — Baia de vară din Cluj e cel mai delicios loc de recreație.

Aviz. Orice manuscrise se vor trimite pe adresa ziarului „Chemarea”, Str. Regina Maria 36. (Tipografia Națională) Cluj. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția.

Înțelepciunea voastră ne-a salvat, frați plugari!

Cumințenia țaranului român nu e ceva numai de eri de alaltăeri. Cumințenia țaranului ardelean spre pildă a fost observată încă de mult, chiar de stăpânitorii de eri, care știindu-l cuminte și-au temut școlile de ficiorii țaranului român, căci știau că îndată-ce a ajuns românașul în școală, învățătura merge.

Și ce dovadă mai bună de cumințenie s'ar putea aduce ca și frumoasa noastră țară unde românii respirați pe vremuri în patru împărății streine astăzi trăesc liberi și își împart libertatea chiar și cu asupritorii de eri.

Cumințenia țaranului român se vede prin istoria neamului nostru cum se vede un râu frumos șerpuiindu-se pe câmpii ori văi privindu-l din deal. Uitându-te din deal vezi hotarele, vezi holdele, dar mai bine se vede argintiul apei; tot așa și din istoria noastră, cumințenia țaranului român a fost acel râu șerpuitor prin câmpiile și văile faptelor frumoase, care l'a salvat pe el din năcaz salvând și pe cărturarii români.

Cea mai măreață pildă de cumințenie țărănească a fost purtarea frumoasă și patriotică a voastră ai plugarilor români, în anii din urmă.

Păcătoșii cari ne-au condus mai prin anii trecuți țara, multe rele ne-au făcut; (în mare parte le ați simțit și voi chiar și de nu pe toate). În faptele lor netrebnice, sudoarea țaranului o furau chiar așa cași pe a cărturarului, care v'a rămas credincios. Vouă frați plugari. Ei au fost răi și mici la suflet; buni și cuminți ați fost voi frați plugari cari la prostia lor ați răspuns cu acea cumințenie, care e o mare zestre a sufletelor voastre.

Cei ce v'au condus și ne-au condus până'n toamnă sub greutatea păcatelor lor și-au pierdut capul și în loc de a cinsti cumințenia voastră, și-au bătut joc de voi, dându-vă pe mâinile jandarmilor pentru fel și fel de născociri ghicite anume de ei pentru a răsplăti frumoasa voastră purtare adevărat românească pentru a vă răsplăti că „ați aruncat cu pâine în cei ce aruncau pietrii în voi” lucrând după cuvintele înțelepte ale sfintei scripturi.

Înțelepciunea și cumințenia voastră a poruncit să nu vă vindeți sufletele la târgurile sufletești ce erau alegerile până'n toamnă trecută. Înțelepciunea și cumințenia voastră a ferit frumoasa noastră țară dela zguduirii grele, în luptă cu nevrednicii conducători din anii trecuți, cumințenia și înțelepciunea voastră a dat și țării noastre un guvern care a răsărit din voința celor mulți și pentru alinarea năcazurilor celor mulți. Marea cumințenie și înțelepciune a voastră a salvat renumele bun și viitorul țării noastre. Cumințenia și judecata voastră, frați plugari, e chezașia cea mai sigură a faptelor bune.

Noi suntem mândri de a ne ști conducători ai voștri. Ne vom da toată silința spre a fi vrednici

de prefinia voastră, care e prefinia cea mai scumpă nouă, căci e prietnia adevăraților români.

Sandu Beiușanu.

Ofensiva liberală.

Dl Vintilă Brătianu însoțit de întregul stat major liberal a descălicat în Ardeal. Nu doar că în șeful mare lui partid liberal ar sburda neastâmpărat un Dragoș ori un Negru-Vodă, voevodali descălicători de țară, ci pentru că d-ui Vintilă i-s'a făcut rău de frigurile palustre ale puterii. A venit dl Vintilă Brătianu chemat de dl Moritz Lapedatu, fostul guvernator al Ardealului — pentru că să țipe din nou — în fraze amestecate cu scuipat — că interesele superioare ale țării sunt periclitate de „politica partidului național-țărănesc” și că în aceste zile grele partidul liberal dacă ar fi cerut de opinia publică „și-ar lua întreaga răspundere a situației”.

Cu bălbăiala caracteristică nu șefilor de partide ci obscurilor trespăduși electorali, într'o frazeologie goală fără nici un respect de cele mai elementare norme de gramatică, dl Vintilă Brătianu a dat directive șefilor de organizații din Ardeal asupra noii opere de reorganizare a partidului. Dar bine dl Vintilă Brătianu, noi am auzit de atâtea ori acest depreciat cuvânt de „reorganizare” — și am constatat în totdeauna cu compătimire că în Ardeal clanurile liberale n'au prins rădăcini și-au fost categoric refudiate de masa poporului.

Zadarnic chirculeștii, tancrezii și lăpădații au promis ardelenilor căpătuieli ieftine și slujbe grase — totuși Ardealul n'a primit să fie prostituat de imoralitatea liberală decât în cazuri foarte disperate și fără valoare.

Capitulul sumbru de promiscuitate și fripturism politic din 1926 — al trădătorilor „Gold-is—Lópás” — azi e închis definitiv în cripta trecutului și la suprafață a mai rămas doar disprețul unanim față de porcăria goldistă, emanație a porcăriei lui Constantinescu-Porcu.

Ardealul a rezistat cu încăpățănare și nu s'a lăsat momit după cum nu s'a lăsat momit și prostit cu apă chioară nici acum când harpagonul Vintilă a descălicat iar pe aceste pământuri.

În noi svăcnește deasupra oricărei considerații meschine de interes material o tradiție de sănătoasă moralitate politică care ne călăuzește pașii pe drumul drept al muncii, fără șovăiri și fără compromisuri.

De aceea fraza perimată „a înțeleselor superioare de stat” și celelalte formule de nesinceritate rușinoasă și de incapacitate dovedită, pe noi nu ne mai pot prinde în vârtejul iluziilor de naivi.

Cunoaștem așa de bine politica necinstită și pățimășă — ruinătoare și imorală — a trecutului guvernării liberale — încât ne mirăm de cutezanța corifeilor liberali de a vorbi Ardealului.

Căci în virtutea cărui principiu și motivații de cari justificări — încearcă dl Vintilă Brătianu să dea

(at) A fost un gest pe cât de răsunător pe atât de nejustificat să nu-i zicem gol.

Despre ce a fost vorba?

Guvernul apreciind meritele naționale ale dlui Flueraș, un valoros socialist român, l'a propus supremului

lectii ori să ceară sprijin Ardealului pentru o nouă cucerire a puterii ? !

Am auzit la Conferința de Duminică dela Cluj din nou de *votul obștesc, de reforma agrară, de România-mare*, (pentru care s'au jertfit cei 800.000 de mucenici, se 'nțelege și ei „liberalii”) dar cred că ar fi timpul ca nebunia monopolistă liberală să renunțe la confiscarea istoriei românești în favorul cluburilor liberale, căci România-Mare n'a făcut-o nici Constantinescu-Porcu, nici Tancred, nici Besofonul dela Brăila — ci întregul șir de generații cari au murit cu visul unității naționale pe buze.

Im amintesc că în conferința dela Cluj dl Vintilă Brătianu ne-a mai spus printre alte prostii și motivul care l'a determinat să onoreze cu prezența sa de primitiv păros Ardealul.

Și ne-a mărturisit, că a venit în Ardeal „spre a vedea dacă opinia publică de aici vede la fel îndrumarea ce trebuie dată operei de consolidare a României-Mari”.

Nu vedeți ce caraghios apare fostul nostru vistiernic în postura de investigator al psihologiei Ardealului și erou al consolidării României-Mari ?

Ca să nu ne pierdem în tergiversări, îi spunem prieteneste dlui Vintilă Brătianu că Ardealul vede tot mai altfel îndrumarea operei de consolidare a țării. Că partidul național-țărănesc vede această problemă în lumina ei reală și nu prin ochelari negri cari împiedecă razele soarelui să lumineze rătăcirile liberale — atât de dezastruoase în trecut.

Liberalii în loc de a începe ofensive de reorganizare acum când nu e timpul oportun — căci mijloacele fariseice nu mai prind — mai bine s'ar gândi serios la o revizuire morală a concepțiilor lor politice și la o largire a programului lor prin ideea de democrație sănătoasă a vremurilor actuale. Nu ideea de democrație așa cum o înțeleg liberalii — prin palmuirea principiului de suveranitate națională, prin violențe și furturi de urne — ci printr'o curată apreciere a tuturor forțelor naționale ale acestui popor — forțe cari se concentrează în primul rând în țărâni-me noastră. Ne-ar fi plăcut să auzim o preocupare serioasă și sinceră a partidului liberal față de această țărâni-me, atât de condamnată disconsiderată până azi.

Ne-ar fi plăcut să vedem în frazele vintilești — o svăcnire a vre-unei tendințe noi de regenerare morală sincer dorită și promovată nu numai cu vorba ci și cu fapta.

Dar partidul liberal a rămas tot cel vechiu. Imoral, fariseic, oligarhic, anacronic. Și deci ca orice anacronism încheie în sine preludiul desăgeregării fatale.

Emil Teleacu.

Prieteni și abonații ziarului nostru sunt rugați a aprecia eforturile materiale ale ziarului nostru, sprijinindu-ne cu achitarea abonamentului. Nu suntem un ziar comercializat, nici un ziar susținut. Pe lângă grija mare ce depunem în redactarea ziarului nostru, ne apasă greu și grija materială. Nu vrem comercializarea, nici aservirea scrișului nostru; preferim a apela la sprijinul distinșilor pretini și abonați ai noștri, Mai presus de sumă, noi apreciem gestul.

Redacția

Gestul dlui Flueraș.

factor pentru decorare. Dl. Flueraș a fost decorat, nu din necesitate politică cum durere de multe ori și acesta e o bază de decorare a cuiva ci din convingere simțită. Dl. Flueraș însă a refuzat decorația românească, justificându-se că n'a înțeles să lucreze un singur moment pentru decorații, ci a muncit pentru obște din datorie din convingere.

Aceasta a fost întâmplarea, pe lângă care n'am voit să trecem fără a o remarca.

Și acum să răspundem gestului fruntașului socialist.

Dacă dl. Flueraș nu refuza decorația, nimeni nu știa despre decorarea dsale; și aprecierea guvernului la adresa dsale ar fi trecut fără greutate în evenimentele, de toate zilele.

A refuzat dl. Flueraș decorația pentru a ieși din tablou și a creia o notă discordantă în seria decorărilor ?

Nouă aceasta impresie ne-a făcut gestul dlui Flueraș; ne-ar plăcea mult să fim contrași prin fapte convingătoare.

„Coroana României” nu poate fi o povară pe pieptul unui român chiar socialist să fie.

Socialistului Masaryk, nu-i repugnă decorația țării sale, socialistului Raymond Poincaré, nu-i repugnă Legiunea de onoare. Ce defect special are „Coroana României” pentru un socialist român ? ca refuzul ei să fie justificat !

Administrative.

Prietenul nostru din Satu-Mare care ne-a trimis o scrisoare cu mai mulți abonați, — cari au achitat abonamentul — este rugat să ne trimită încă odată adresele respective, menționând provizoriu suma achitată, pentru a putea face introducerile necesare în registre, și expedierile dorite.

Voinicii liberali.

Ziarele relatează că între scopurile pe cari le-a urmărit dl Vintilă Brătianu prin campania întreprinsă în Ardeal — e și acela al organizării voinicilor liberali.

Se vede că dl Vintilă e inspirat, de gluma din parlament a dlui Octavian Goga care în interpelarea făcută în chestiunilor voinicilor — cari au făcut atât sânge rău multora — a rostit acea ridicolă frază :

„Apoi, dacă așa stau lucrurile, de ce nu ne-o spuneți, pentru că să ne organizăm și noi voinicii noștri”.

Noi știm dealtfel că voinicii liberali existau cum existau și până acum sub firma de „Vestitori”, firma lui Mihaiu care a vestit prăbușirea guvernului liberal din Noembrie trecut.

Dar acești vestitori, au fost până azi niște bieți studenți săraci, amăgiți cu bonuri de masă, funcții de agenți secreți și alte favoruri guvernamentale.

Lui Vintilă i-a trăsnet acum în cap să lărgească acest număr al voinicilor fie prin acapararea de noi studenți și tineri intelectuali, fie prin organizarea (?) la sate a voinicilor ceesece ni-se pare, după cum i-se pare oricărui om serios, imposibil.

Dar nu aceasta urmărim prin aceste rânduri, ci fixarea unei atitudini care nu face cinste partidului liberal. Și anume: atitudinea pe care o ia în chestiunea voinicilor.

Se știe că până azi partidul liberal a acuzat cu tot felul de grozăvenii organizarea cetelor de voinici ai partidului național-țărănesc.

Acum dl Vintilă Brătianu vine la Cluj, ca să dea cuvântul de ordine: organizarea voinicilor liberali !

Să se gândiască deci fiecare om cu mintea întreagă : mai există oare bun simț și sinceritate în vre-o declarație liberală ? !

Toată lumea știe dealtfel demult întreaga sforărie liberală — politica rușinoasă cu 4 și 5 fețe.

Cât despre voinicii liberali în Ardeal, dl Vintilă Brătianu să n'aibe grije. Ardealul îl așteaptă ca întotdeauna : cu dispreț și pietrii.

Intre regăteni și ardeleni.

Sunt în țara românească doi oameni bolnavi de friguri regionaliste: d. Goga și d. Duca. Cel dintâiu pentru a-și putea justifica tradarea față de partidul național cel de al doilea pentru a arunca infamii în ochii celui mai unitar și românesc partid politic al d-lor Maniu și Mihalache.

Pe lângă dnii Goga și Duca mai sunt apoi o listă întreagă de slugi de casă, cari cântă în acelaș ton cu stăpânii.

Apucați pe panta vertiginoasă a urei și patimei de partid acești oameni mângâiți în otrava celor mai scabroase invective, au creat din neant antagonismul sufletesc dintre regăteni și ardeleni.

Nu s'au gândit că prin astfel de campanii fără răspundere păgubesc îngrijorător unitatea sufletească a neamului — ci odată înnebuniți de beția politicianismului pătimăș au stăruit în acelaș făgaș înglodat în noroiu. D. Oct. Goga și d. Duca sunt ei înșiși creatorii regionalismului și-ai urei dintre regăteni și ardeleni — ai urei pe care noi nu o vedem și nu o simțim decât tocmai în activitatea lor, care umilește permanent sentimentul de mândrie și unitate națională.

Problema regionalismului era aproape uitată de vechii trăgători de sfori și diversimi. Când iată că în conferința dela Cluj — d. Duca n'a uitat să sgândăriască din nou aceasta chestiune.

Se'nțelege a fost acuzat cu disperare partidul național țărănesc de acest regionalism și decretat ca singurul partid omogen și românesc partidul liberal. D. Duca putea însă să spună un cuvânt bun și pentru averescani, că doar și d. Goga a predicat cu gesturi de donchișot anacronic — despre *păcatele* regionalismului.

Dar d. Duca nu este diplomat și astfel d. Goga a fost omis.

De aceea stăruim mai ales asupra dlui Duca.

Acest om care caută noduri în papură — fără ca papura să aibă nod — cum foarte bine l'a caracterizat d. Iuliu Maniu.

Acest om care a spânzurat pe funia actualității ori de câte ori a crezut că poate provoca o diversiune, *chestiunea constituțională*, acest om care a primit să fie salahorul parlamentar al liberalilor și proslăvitorul lui Vintilă Brătianu în Ardeal — pentru că să dea o aparență de omogenitate perfectă partidului liberal.

Dar d. Duca are o scuză. Nu e sincer.

Căci nici dsa nu crede ce spune. Și noi știm foarte bine acest lucru — deaceea îl tratăm cu circumstanțe atenuante.

Dar ceace nu putem îngădui dlui Duca — e excesul de zel în care se pierde uneori în oratoria sa de echilibristică rafinată.

Așa cum s'a pierdut în conferința dela Cluj — când i-a spus dlui Vintilă Brătianu „iubitul nostru șef“ și a aruncat la suprafața pătimăș chestiunea hime-rică a regionalismului.

Mai ales că, după cum am

mai spus, regionalism așa cum vrea d. Duca nu există.

Nu cred că stând bine în cumpăna judecării va putea afirma despre d. Maniu și d. Mihalache că sunt regionalști!

Căci atunci cum să explică încrederea unanimă a țării în partidul național țărănesc, care e însăși expresia acestei țări. Deci nu poate fi nici regionalist nici împotriva sa însăși.

Noi dealtfel am stăruit în repetate rânduri asupra sensului pe care îl dăm noțiunii de regionalism.

Și am spus că și d. Pamfil Șeicaru că vrem un regionalism cultural și *administrativ* care să creieze posibilitatea de a pulsa la fel și cel mai prizărit cătun românesc, pentru că numai printr'o viață largă de concurență se poate conta pe progresul general al țării.

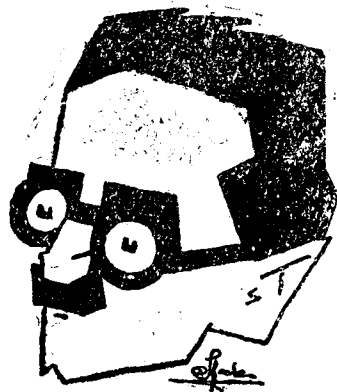
N'am înțeles și n'am acceptat niciodată un regionalism politic așa cum a făcut-o chiar partidul liberal care a crezut că Bucureștii înseamnă România-Mare și România-Mare Bucureștii.

Deaceea între regăteni și ardeleni noi n'am făcut nici o deosebire. Cred de altfel că sunt convinși de asta și dnii Duca și Goga — cari nu cred nici ei ceace spun.

Bazil Gruia.

Cazuri mărunte dar semnificative.

Ne-am mai ocupat în coloanele acestui ziar, cu *una din cele mai importante puteri ale Statului* — cu justiția — o facem și acum numai pentru a semnala celor competenți fapte, bine ba chiar necesare să le știe.

D. Gr. Iunian

Și fiindcă suntem un organ politic și nici de cum unul de branșă, nu vom face, dezvoltări teoretice, ci vom enara numai fapte și cazuri concrete, întâmplare, lăsându-le să vorbească ele în locul nostru.

Este de știut — astfel — că ori și ce cerere înaintată unei autorități sau instanțe trebuie rezolvată de aceasta dacă, cel care s'a adresat, a achitat eventualele taxe prevăzute pentru această lucrare. Evident, când cererea este bazată, cu atât mai mult trebuie să și găsească aplicare norma mai sus expusă.

Sub No... (dacă, va fi necesar voi reproduce la discreție) al unei instanțe din Cluj s'a înaintat o cerere bazată pe o sentință judecătorească și pe un act... ce ar fi trebuit să se întâmple sub sancțiune specială. Evident, cererei

ar fi trebuit să i-se dea curs, numai decăt.

Insă, chestiunea nu era atât de simplă, căci organul, care ar fi trebuit să îndeplinească actul cu ani de zile mai înainte, n'a făcut-o aceasta!

Și ce credeți, cum a soluționat repararea acestei omisiuni cel competent cu rezolvarea cererei?

Scurt. Deoarece subalternul său nu și-a făcut datoria, drept pedeapsă pentru cel interesat în cauză, — pentru justițiabil — a trimis, dosarul spre odihnă la — *arhivă*.

Cazul mai sus enarat nu este unul izolat, e cel mai tipic exemplu al unui sistem, *practicat în urma sfidătoarei inactivități al tuturor inspecțiilor de toate categoriile*.

Ori mă întreb, dacă nu avem dreptate, atunci cu ce se poate îndeletnici Dnul inspector judecătorec în sfera căruia se pot emite scripțe în „*halul**“ ca acesta ce-l redau:

Dela judecătoria mixtă
A....

No 321—1929.

CITAȚIE

In cauza recl. Văd. Ana Mucea c/a parat. Macaveiu Mihaila pentru 5500 Lei. Termen s'a fixat pe ziua de 29 Mai 1929 la orele 8 a. m. la judecătoria mixtă A...., la care sunteți citați ca parti în numele legii.

13/V 1929.

M.... m. p. jud.

Rentru conformitate:

Încălțură indescifrabilă

Și să nu se creadă că intenționăm a face din aparentele greșeli ultraelementare de gramatică nodul papurei. Nu! Căci citația de mai sus a primit-o în Cluj un X care nu se numește nici *Mucea nici Macavei*. și știe că în cauza aceasta nici „*parti*“ nu poate să fie, ci poate martor sau altceva!

Și e o mare deosebire aceasta!

Dar și aceasta ar fi trecut cu vederea, dacă nu se întâmplă ca citatul să fie împiedecat de a se prezenta la desbaterea din chestiune.

Iată acum inconvenientul, în ce calitate să-și justifice acum reprezentarea Dnul „*parti*“ procedura neprevăzând aceasta denumire tipică din Țara Moților, în schimb pentru reclamant prevăzând o *sancțiune*, pentru părât alta, pentru martor iar alta și așa mai departe, având fiecare alte și alte consecințe precum și alte remedii. Căci câtă vreme neprezentându-te ca și reclamant și se aplică o oareși care sancțiune, care are consecința aproape pierderea dreptului ce tocmai ai voit să-l valorifici la justiție, în schimb neprezentându-te ca părât și se aplică o sancțiune care are consecință poate recunoașterea fără discuții contradictorii a dreptății reclamantului tău, dar tot așa se poate să se sancționeze numai o pretinsă dreptate etc.

Aceste cazuri mărunte, nu-i exclusă să fie și sistematice, mai bine ca noi ar putea stabili un asemenea lucru, inspectorii judecătorești.

Marea masă a justițiabililor ar fi ferită, și de aparenta pierdere a dosarelor, cari azi mâine vor reprezenta 1/4 parte din dosare; și justițiabili n'ar regreta diurnele și cheltuielile de deplasare alor căți-va inspectori în Ardeal.

Nu cerem înființarea unor noi posturi de inspectori, îi cerem sau activarea celor existenți ori atunci mai bine desființarea unor posturi de care știu numai ceice studiază bine bugetul justiției.

Ionel Delacriș

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Magna cum laude.

DI TEODOR GOINA, șef de lucrări la facultatea de Medicină din Cluj; proprietarul farmaciei: „Fortuna“ din Cluj, a fost promovat Doctor în Farmacie: magna cum laude.

DI VICTOR CIOCĂNELEA, șeful Farmaciilor Clinicilor a fost promovat Doctor în Farmacie magna cum laude.

DI PETRU BORLAN, a fost promovat Doctor în Drept.
AD MULTOS ANNOS.

D. N. Iorga la Cluj.

Distinsul savant Nicolae Iorga e oaspele orașului nostru. D. prof. Iorga a venit la Cluj cu ocazia congresului Ligii Culturale, care se va ține sub președinția domniei-sale. Cu aceasta ocazie ilustrul dascăl va ține câteva conferințe în aula Universității.

Sosirea d. prof. Iorga în Cluj a trezit o deosebită bucurie în surletele tuturor, mai ales că d. prof.

Primăria Municipiului Cluj

Nr. 14457/1929.

Publicare de licitație.

Se publică concurs pentru furnizarea următoarelor materiale de uzinaj, necesare Atelierului Central pentru întreținerea mașinilor orașului, și anume:

25.000 litri benzină ușoară, dens. 735—40 la 15° C.

1.500 kg. ulei regal °°°,

350 kg. valvolină °,

170 kg. vaselină,

120 litri petrol.

Ofertele sunt a se înainta în ziua de 11 Iulie 1929 orele 11 a. m. în sala de ședința a Delegației Permanente.

Cluj, la 21 Iunie 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

Iorga nu e pentru întâiaoară oaspele nostru. Și îl iubim pe d. prof. Iorga, fiindcă ne iubește. Vizitele d-sale în Ardeal dovedesc acest lucru.

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

DI Genialu János com. Tâmpeni. Am citit și noi cu mult haz campania ziarelor voastre frate János, cu frăguțele și ciupercile. Zău, c'am răs cu hohote ce prostie nu Vă mai trece prin cap. Explicabil că pentru voi una dintre cele mai acute probleme de ordin intern din aceasta țară e că dece frăguțele și ciupercile se culeg numai de țigance? Noi să dovedim spiritul nostru înțelegător, și spre a Vă da cauză câștigată, ne declarăm că nu ne cupunem ca frăguțele și ciupercile să ni le culeagă de acum înainte *grofii și magnații celor doi Bethleni*. Bine?!

Friptuința. Citesc zi de zi pe frontispiciul ziarului vostru: *Regatul României e un stat național unitar și indivizibil, Art. 1. din Constituție*. Suntem de acord. Dar bugetul Statului ce e? Ne-ați putea spune?

Încă odată: „Friptuința“, „Cai verzi“? E o zicală românească. Vă spui un exemplu și voiți fi înțeles. Pe malul Someșului apare un ziar năcăjit: „*Chiuința*“, care în megalomania-i cunoscută neglijează Someșul în ace-

la-și timp însă nu mai poate de „*Navigația Dunăreană*“! Cai verzi! pe pereți!

D. N. Cărămidă, com. Sadus. Așa-i! De fapt toate mașinile prefectilor din țară poartă seria no. 1. De ce pe vremea d-lui *Marțian Căhluț*, fost prefect averescan la Cluj, mașina purta No. de Clj. 565? Se poate ca numai D-ta să nu știi?! Imposibil! D-sa își purta și pe mașină numărul ce-l ocupa în seria celor cu vocație de a fi prefect de Cluj în caz de eventuală venire la putere a averescanilor — pe vremuri. — Adică erau mai chemați ca dânsul 564 înși Dumnealui era al 565-lea. Drept suvenir, a fixat acest număr pe mașină. Am auzit că numărul actual al d-lui *Căhluț* marțialul fost prefect, azi e 3999. Numărul morarului *Ovidiu Gritta* — fost prefect de Turda, — se află așa că punem după numărul d-lui *Căhluț* 00, doi zero.

DI Tavi Terroristu, com. Domolni. Se zice că e secetă mare pela *Cincea* de aia nu mai cântă așa tare pe acolo broaștele.